І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 131. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 17-го ЛИПНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 17, 1964 No. 131. VOL. LXXI

СЕНАТОР БЕРРІ ҐОЛДВОТЕР НАЙМЕНОВАНИЙ РЕСПУБЛІКАНСЬКИМ КАНДИДАТОМ НА ПРЕЗИДЕНТА В ПЕРШОМУ ГОЛОСУВАННІ

Конґресмен Міллер вибраний Ґолдвотером на віцепрезидентського кандидата. Скрентон ґратулює Ґолдвотерові і заявляє йому підтримку у виборчій кампанії

Сан Франсіско. — 28-ма Республіканська Крайова Конвенція 15-го липня в першому голосуванні більшістю 883 до 214-ох найменувала на свого президентського кандидата в цьогорічних виборах арізонського сенатора 55-річного Беррі Ґолдвотера. Пенсилвенійський губернатор В. В. Скрентон дістав 214 голосів. Він зараз по закінченні першого голосування вийшов разом із дружиною на плятформу і заявив, що ґратулює сенаторові Ґолдвотерові та вимагав, щоб вибір уважати одноголосним, бо він передає свої голоси Ґолдвотерові. Губернатор Скрентон сказав: „Нехай це всі добре зрозуміють, що ця велика Республіканська партія є нашим історичним житлом, нашою батьківщиною. Ми не хочемо втікати з неї. Ми і надалі республіканці". Скрентон сказав: „Я працюватиму в користь цього виборчого списка, який вибрала Конвенція". Б. Ґолдвотер є 20-им республіканським номінантом на президентського кандидата від часів Лінкольна. На заклик губернатора Скрентона Конвенція одноголосно найменувала Ґолдвотера на свого кандидата. Ґолдовотер не був на Конвенції під час номінації, він прийме номінацію в четвер 16-го липня, коли виголосить відповідну промову. Але перед тим він має заявити, кого бажає собі на віцепрезидентського кандидата. Конвенція закінчила свою сесію в середу 15-го липня о год. 11:11 перед північчю. Це було вже 2:11 перед полуднем 16-го липня за східнім ощадностевим часом. Номінація сенатора Ґолдвотера свідчить про те, що Республіканська партія переходить під консервативний провід. Ґолдвотер є першим консервативним кандидатом від 1936-го року, коли номінацію здобув був Алф Лендон, який кандидував безуспішно проти Ф. Д. Рузвелта. Номінація припізнилася внаслідок того, що крім двох головних претендентів на номінацію, Ґолдвотера і Скрентона, були ще й інші кандидати, так звані фаворити своїх стейтів, про яких виголошували номінаційні промови. Між цими кандидатами були: нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер, сенаторка із стейту Мейн Марґарет Чейс Смит, сенатор із Гаваїв Гайрем Фонґ, колишній губернатор до Південного В'єтнаму Генрі Кебот Ладж, губернатор Мишиґену Джордж Ромні і колишній конґресмен із Міннесоти, Волтер Джадд. Номінаційну промову в користь Ґолдвотера виголосив відомий із красномовства провідник республіканської меншости в Сенаті сенатор Еверет МекКінлі Діркcен, який в 1952-му році мав промову в користь сенатора Роберта Тефта. Сенатор Діркенс сказав: „Даймо 190 000 000 американців можливість, на яку вони довго чекають". Ці слова були в згоді із заявою сенатора Ґолдвотера, який домагався, щоб партія могла висловитися, а не тільки, щоб вона була відгомоном бажань своїх провідників. Діркcен вказував на те, що перед Конвенцією стоїть внук колишнього вуличного торговця з Арізони, який „має привернути престиж партії і має зробити слово патріотизм знов шанованим висловом". Діркcен запевняв, що Ґолдвотер виконуватиме ті обов'язки, які наложить на нього складена президентська присяга, буде здійснювати закон про охорону громадянських прав та всі інші закони, та приверне престиж і честь країни за кордоном. Діркcен казав, що Конвенція має вибрати людей, які повинні провадити партію. Не вільно попадати в сумнів щодо сили Республіканської партії. В листопаді цього року, на думку Діркcена, респукбліканці тішитимуться перемогою. Діркcен говорив про теперішню працю сенатора Б. Ґолдвотера в Сенаті, де він голосував не на те, щоб здобути прихильність для своєї особи, тільки так, як диктувало йому його сумління. Діркcен хвалив теж відвагу сенатора Ґолдвотера. Діркcон підкреслював в Ґолдвотера такі прикмети його праці: відвагу сумління та відданість в праці для добра партії і народу. Ґолдвотер написав окрему працю під заголовком „Сумління консерватиста", яка розійшлася в 2 500 000 примірниках. Діркcен закликав Конвенцію найменувати Ґолдвотера, який своєю працею в Сенаті і в країні виявив такі прикмети характеру, які роблять його здібним до того, щоб став новим президентом ЗДА. Сенатор із Ню Йорку Кеннет Б. Кітінґ промовляв в користь номінації Рокефеллера, а сенадор Ейкен виголосив номінаційну промову в користь сенаторки Чейс Смит. Номінаційну промову за В. В. Скрентона мав брат колишнього президента д-р Мілтон Айзенгавер. Він говорив про те, що, на його думку, тільки Скрентон надається на становище президента, який буде стояти в обороні конституції, і який не був би пострахом для вільного світу, який не любить Ґолдвотера і боїться того, що він міг би стати президентом ЗДА. Під час Конвенції відбувалися гарячі демонстрації в користь Ґолдвотера, більшість делеґатів не виявляла зацікавлення до промов за іншими кандидатами. В четвер відбудеться закінчення Конвенції, яка наймене ще кандидата на пост віце-президента. Ґолдвотер і кандидат на віце-президента, яким буде конґресмен із Ню Йорку Віллям Міллер, виголосять свої промови і цим закінчиться праця 28-ої Республіканської Конвенції.

Беррі Ґолдвотер — республіканський кандидат на Президента ЗДА

Айзенгавер привітав Беррі Ґолдвотера з перемогою

Сан Франсіско. — Виступаючи в телевізії, як політичний консультант „Амерікен Бродкастінґ Компанії", колишній президент, ген. Двайт Д. Айзенгавер висловив своє невдоволення тим, що республіканська Конвенція не прийняла *додатків до плятформи* про громадянські права та про засудження „екстремістів". Ці пропозиції, що їх висував губернатор Ромні з Мишиґену, були демонстративно відкинені Конвенцією. Генерал Д. Айзенгавер сказав, що він був „нещасливий", коли відкинули ці пропозиції, і ще більше стурбований самою методою демонстративного заперечення тих пропозицій. Згодом Айзенгавер склав у готелі Ст. Франсіс іншу заяву. У ній він поздоровив сенатора Беррі Ґолдвотера з перемогою та висловив признання губернаторові Віллямові Скрентонові за те, що він, програвши у виборах на кандидата на президента ЗДА від Республіканської Партії, закликав усіх республіканців до єдности в ім'я республіканської перемоги у виборчій кампанії в місяці листопаді.

Українська громада Питсбурґщини відзначить Тиждень Поневолених Націй

Питсбурґ, Па. — Заступник Державного Секретаря, Г. Меннен Віллямс, колишній губернатор стейту Мишиґен, виголосить головну промову на великій міжнародній маніфестації, що відбудеться у Кеннівуд Парку в Питсбурґу в найближчу неділю, 19-го липня, з нагоди Тижня Поневолених Націй. Початок програми о годині 6-ій вечером. У програмі маніфестації передбачена участь ВПреосв. митрополита Кир Амврозія Сенишина, який виголосить молитву за поневолені нації. Під час цієї молитви учасники маніфестації засвітять 5,000 свічок, як символ „світла свободи". Прибуде до Питсбурґу митрополит Амврозій Сенишин в найближчу неділю, щоб взяти також участь у „Дні Української Католицької Семінарії" що відбудеться у пополудневих годинах у Вест Вю Парку. У мистецькій частині програми візьмуть участь українці, поляки, словаки і мадяри. Від українців виступатимуть Сестри Штині. сольо-танцюристи Карен Калиник з Монессен, Ярослава Полатайко й Михайло Харітан з Питсбурґу. Керівником програми маніфестації буде Михайло Комічак, директор Української радіо-програми у Питсбурґу.

Хлоп'ячий табір на Союзівці закінчиться в цю суботу самодіяльним концертом

Союзівка, Керґонксон. — У суботу, 18 липня, тут закінчується літній 3-тижневий відпочинково-виховний табір для хлопців, що його провадить п-і Аполонія Кищ. У цьому сезоні на таборі перебувало 45 хлопчиків, від 7 до 11 років віку. Всі діти добре відпочили серед розкішної природи, багато мандрували в гірській лісистій околиці під доглядом своєї вчительки та опікунів, вивчили чимало українських пісень, танців, віршів тощо. У суботу о год. 3:00 по полудні відбудеться з нагоди закриття цього табору заключний концерт - попис. Діти будуватимуть вежі, співатимуть, танцюватимуть, деклямуватимуть вірші Т. Шевченка та інших поетів. Від 19 липня розпочинається подібний табір для дівчат, під проводом п-і Оксани Луцької. Як і попередній для хлопців, він триватиме 3 тижні, до 9-го серпня, коли починаються чотиротижневі Курси Українознавства. Такі відпочинково-виховні табори для дітей відбуваються на Союзівці вже 6 років.

Ю. ЛАВРІВСЬКИЙ ВИСТУПИТЬ НА СОЮЗІВЦІ ЦІЄЇ СУБОТИ

Союзівка, Керґонксон. Відомий із своїх виступів у „Веселому Львові" артист Юрій Лаврівський буде головною атракцією культурно-розваговоі імпрези на цій оселі УНСоюзу в найближчу суботу, 18-го липня. В програмі виступить ще Орися Пащак, яка виконає танок „Жнива", а п. Базилевський виконуватиме ролю конференсьє.

Німецький канцлер Ергард дістав схвалення його закордонної політики

Бонн. — На засіданні західньо-німецького кабінету ради міністрів в минулу середу 15-го липня ц. р. канцлер Людвіґ Ергард дістав одноголосну згоду на його дотеперішню закордонну політику і на його становище, що його він і його міністер закордонних справ Ґерґард Шредер зайняли під час недавньої візити в Бонні французького президента де Ґоля і його вісьмох міністрів. Західньо-німецький уряд ствердив, що треба використати існуючі німецько-французькі установи для поширення і поглиблення взаємин між шістьма членами Европейської Економічної Спільноти, але — водночас — що не треба творити ніяких нових таких двосторонніх установ. Ця постанова насправді затверджує неґативне становище Ергарда до пропозиції де Ґоля, щоб Франція і Західня Німеччина негайно приступили до творення політичної „одности", щось у роді конфедерації двох суверенних держав. Французька пропозиція нав'язувала до статуту ЕЕСпільноти, який передбачає створення не тільки економічної, але й політичної єдности між її членами. Однак всі інші члени тієї економічної організації противляться політичному з'єднанню, поки не буде прийнята до їх гурту Британія, проти чого рішуче застерігається Франція. Одностайне становище цілого західньо-німецького уряду підсилює позицію Ергарда у відношенні до його внутрішньопартійних опонентів, так званої „ґолістичної групи", яка, під проводом кол. канцлера Конрада Аденауера хоче базувати західньо-німецьку закордонну політику на найтіснішому союзі з Францією, а не з Америкою.

Москва закидує Пейпінґові, що він боїться зустрічі з іншими компартіями

Москва. — Совєти оприлюднили через аґенцію ТАСС свого листа до Комуністичного Китаю з 15 червня ц.р., в якому большевики оскаржують китайських комуністів, що ці останні ніби лякаються зустрічі віч-у-віч з іншими комуністичними партіями світу, знаючи, що велика їх більшість засуджує китайських комуністів. Совєтський лист твердить, що неґативне становище китайських комуністів до ідеї скликання міжнародного комуністичного з'їзду віддзеркалює комуно-китайську тенденцію штучно зберігати теперішній роздор в комуністичному світі та вимінати нагоду для його мирного поладнання. Большевицький лист так зредагований, що він водночас має на цілі послабити острах різних комуністичних, головно західньо-европейських партій, що таке велике міжнародне збіговище різних комуністичних вожаків доведе тільки до одвертого розколу. Большевицький лист заперечує цьому, бо хоч такий з'їзд — большевики признають це — не доведе до „повної ліквідації розбіжностей в основних ідеологічних справах", проте таки доведе до з'ясування позицій по лінії їх погодження.

Криза уряду в Італії ускладнена страйком всіх газет

Рим. — Затяжна криза уряду в Італії, яка триває від 26 червня ц.р., ускладнена ще тим, що від минулої середи застрайкували друкарські робітники в усіх італійських газетах. Для італійських читачів це тим прикріша справа, що вони зацікавлені не тільки ходом урядової кризи, але й конвенцією Республіканської партії в Сан Франсіско. Криза уряду настала після того, як дві соціялістичні партії — права і ліва, — які підтримують уряд лідера Християнсько-демократичної партії Альдо Мора, зажадали приспішення повної децентралізації адміністраційного устрою в Італії та спротивились державній субвенції для католицьких шкіл. У переговорах в цій справі соціялісти погодились, щоб дуже коштовну адміністраційну реформу відкласти до часу переборення загрози інфляції та щоб католицьким школам дати субвенцію у зменшеній сумі. Друкарські робітники жадають підвишки на 25% дотеперішньої платні, а видавці погоджуються тільки на 7%.

8-й Конґрес Українців-Католиків Канади відбувся у Вінніпеґу 1-5 липня

Вінніпеґ, Ман. — Перед початком Конґресу 1-го липня Ліґа Українських Католицьких жінок Канади, що її очолює Марія Дима, на святковій сесії відзначила тут 20-річчя своєї діяльности. Були виголошені відповідні доповіді. 2-го липня в готелі Роял Александер розпочав працю 8-ий Конґрес Українців Католиків Канади. Всеканадійською централею УКК керує вибраний президент, д-р Іван Смульський, його заступник, Григорій Порохівник. У Конґресі взяли участь українські Владики з Канади, представники провінції, президенти єпархіяльних централь, представник королеви, губернатор Манітоби Ерік Вілліс та ін. Молитву провів Впр. Митрополит Кир Максим. Конґрес привітали багато присутніх, відчитано теж письмові привіти, в тому числі від Митрополита Кир Йосифа Сліпого, архипастиря скитальців у Зах. Европі Кир Івана Бучка та багатьох інших релігійних і громадських достойників та діячів. Письмово привітав учасників Конґресу губернатор Канади Джордж Ваньє. Програмову доповідь виголосив Митрополит Кир Максим Германюк, під заг. „Бути собою в Канаді". Промовець закликав всюди будувати й організовувати цілоденні українські школи, а де не можливо — вечірні рідні школи, дбати, щоб кожна українська дитина володіла українською мовою, відвідувала свою церкву. У п'ятницю, на спільній сесії Конґресу, між іншими промовцями виступав ред. Володимир Душник. Від імени УККА він привітав Конґрес і висловив задоволення з праці братів-українців у Канаді. Згодом ред. В. Душник виступав у канадійському радіо й телевізії, вияснюючи проблему української мови в Канаді й ЗДА та домагаючись підтримки українських шкіл збоку канадських урядових чинників. Ред. В. Душник одержав грамоту „Почесного Громадянина міста Вінніпеґу" з підписом мейора Степана Дзюби. У суботу вислухано 5 рефератів: про потребу Українського Патріярхату, про українське становище до двомовности в Канаді й ін. Доповідачі часто покликались на твори Т. Шевченка. Канадійське радіо і телевізія прихильно повідомляли про 8-й Конґрес Українців-Католиків Канади.

НА СОЮЗІВЦІ БОГОСЛУЖЕННЯ В ОБОХ ОБРЯДАХ

Союзівка, Керґонксон. — Починаючи від неділі 19 липня, тут будуть відправлятись Служби Божі для гостей православного віровизнання. Їх відправлятиме в православній каплиці біля віллі „Київ" о. Богдан Желихівський. Українське католицьке Богослуження відправляє тут о. Любомир Гузар щонеділі, почавши від 27 червня, у новій католицькій каплиці.

МІКОЯН СТАВ „ПРЕЗИДЕНТОМ" СССР, БРЕЖНЬОВ МАЙБУТНІЙ НАСТУПНИК ХРУЩОВА

Москва. — Анастас Мікоян був „обраний" в минулу середу 15-го липня на голову Верховного Совєта, що в совєтській ієрархії формально є найвищим становищем, рівнорядним до „президентури" в державі. Дотеперішній голова Верховного Совєта Леонід Брежнєв перенесений виключно до Секретаріяту компартії СССР. Мікоян, який має 68 років і є на рівно 10 років старший за Брежнєва, дістав радше почесне становище з репрезентаційними функціями, а зате Брежнєв має відтяжити Хрущова в керуванні партією, себто у виконуванні насправді диктаторських функцій в совєтській імперії. Брежнєв займав подвійне становище — голови Верховного Совєта і члена партійного Секретаріяту, що було аномалією. Він увійшов до Секретаріяту 21-го червня мин. року, в два місяці після того, як важко занедужав Фрол Козлов, від того часу частинно спаралізований. Козлова, якого називано як наступника Хрущова всетаки залишено в членах партійного Секретаріяту, хоч він публічно не показується. Тепер Брежнєв має найбільше шанси стати совєтським диктатором, коли перестане ним бути Хрущов. Хрущов проголосив ці два нові призначення, як рішення Центрального Комітету компартії і піддав їх під голосування, — що звичайно, за совєтською традицією — було тільки формальністю, бо слухняний Верховний Совєт всіма 1,443 голосами одностайно і „захоплено" затвердив ті зміни. Хрущов прославляв Мікояна, як „вірного леніниста і людину миру" та дякував Брежнєву за пророблену ним роботу. Однак для Брежнєва це не є деґрадація, а — навпаки — підвищення його впливів і значення в большевицькій верхівці. Ґадають, що Хрущов пляново підготовляє свій відхід та що, може, він захоче сам перейти на становище „президента" СССР, відступивши згодом Брежнєву пости прем'єра міністрів СССР і першого секретаря компартії. Мікоян є шостим з черги на тому становищі, що його тепер дістав. Перед ним були Яків Свердлов, Міхаїл Калінін, Ніколай Швернік і маршал Ворошилов. Мікоян, який є абсольвентом теологічної семінарії в Тбілісі (Тифлісі), був довгі роки головним совєтським „спецом" у справах закордонної торгівлі. В останньому десятиріччі він особливо цікавився проблемами закордонної політики і був наче „амбасадором в роз'їздах", що його Хрущов висилав в різних дипломатичних місіях. Таким чином він їздив до ЗДА і на Кубу в часі кубансько-ракетної кризи і недавно вернувся з подорожі до Японії, Індонезії і Бірми. Ґадають, що він буде активніший, як був Брежнєв, в ділянці закордонної політики. Очевидно, всі ці персональні зміни насправді нічого не зміняють ані у внутрішній ані закордонній політиці совєтської імперії.

СССР і Румунія буцім-то поладнали свої розбіжності

Москва. — Спільний совєтсько-румунський комунікат, проголошений наприкінці 8-денного перебування в Москві комуно-румунської делеґації з прем'єром Георґе Маврером у проводі, твердить, що совєтсько-румунські розмови були „приязні і одверті" і довели до покращання „...взаємного зрозуміння і приязни". З уваги на те, що на Кремлі видано бенкет у честь румунської делеґації, на якому Хрущов і названий комуно-румунський прем'єр обмінялись заявами „приязни і співпраці", західні обсерватори в Москві прийшли до висновку, що дійсно напружені від якогось часу совєтсько-румунські відносини дещо направлено. Совєти відмовились остаточно від ідеї так званої „господарської інтеґрації країн соціялістичного бльоку", себто насправді від накидування всім сателітським країнам господарського диктату, що відповідав би потребам совєтських п'ятирічок, та погодились на користування румунами з Комекону — економічної організації СССР і його сателітів — на базі рівного з рівним. Хрущов мав також погодитись, що на майбутньому збіговищі всех комуністичних партій не будуть „засуджувати" і „виключати" з комуністичного світу Комуністичного Китаю, давши себе ніби переконати, що взаємне виключання з комуністичної сім'ї Комуністичного Китаю і Совєтського Союзу ні одній стороні не принесе хісна.

У Конґо поширюється протикомуністичний повстанський рух

Леопольдвіль. — Всупереч сподіванням і заявам центрального конґолійського уряду, керований комуністами партизанський рух в трьох східніх провінціях Конґа поширюється і захоплює щораз дальші терени. Тепер партизани оперують у провінціях Північна Катанґа, Ківу і Квілю. Захопивши ще 19 червня ц.р. столицю Північної Катанґи Альбертвіль, партизани посунулись вздовж залізничої лінії глибоко в напрямку до міста Сентірі, віддаленого від Альбервіллю на 250 миль. В деяких пунктах названих провінцій партизани стрічають спротив збоку приявних там державних військ, але в інших — марширують без ніякого спротиву. Новопризначений конґолійський прем'єр Мойсе Чомбе заявив був, що його уряд має характер уряду „національної згоди" і що тому припиниться партизанський рух; одним із міністрів став член прокомуністичного т.зв. Комітету Національного Визволення, який фірмує те повстання, Андре Любая, та який ніби обіцяв, що між отим Комітетом і новим урядом прийде до мирного зговорення.

В АМЕРИЦІ

● **На пресовій конференції** колишній віце-президент Ричард М. Ніксон, який є на Конвенції у Сан Франсіско, заявив журналістам, що він не хоче висловлюватися про виборчу плятформу, бо в цій справі він виявив свою думку журналістові Луїсові, що виборчі плятформи майже не мають жадного значення. Плятформи треба б дбайливіше укладати, бо вони є задовгі, тому в дійсності мало хто їх читає.

● **В першій половині цього року** експорт ЗДА збільшився на 15 відсотків в порівнянні з цим самим часом минулого року, а імпорт також збільшився в тому самому часі на 8 відсотків. Експорт в першій половині цього року виносив 24.600.000.000 дол. в річному відношенні.

● **Беррі Ґолдвотер** під час сніданку на Конвенції в Сан Франсіско пригадував своїм приятелям, як то його противники насміхалися з нього, коли він кілька місяців тому вибрав був собі своїх співробітників, називаючи їх „іґнорантами, нікому невідомими та зовсім некомпетентними особами", щоб вести виборчу кампанію... Тепер, казав Ґолдвотер, видко, що ми виконали добре свою працю".

● ***В половині січня головний*** лікар ЗДА опублікував був звіт президентської комісії про те, що курення цигарок спричиняє недугу пістряка леґенів та недуги серця. Внаслідок цього зменшилися були прибутки з продажу цигарок, що свідчило про те, що численні курці зменшували число викурених цигарок або припиняли зовсім курення. Але податкові прибутки з червня свідчать про те, що курці забувають про шкідливість курення, бо податки від проданого тютюну збільшуються.

У СВІТІ

● **Французький президент Шарль де Ґоль** признав амнестію 249 політичним в'язням. Деякі з них вийшли відразу на волю, інші дістали значне скорочення в'язничої кари.

● **Голляндські власті** видалили 16-річного американського юнака, Роберта Штайнбріґґе, голляндського роду, за те, що він мав при собі „замало грошей", бо тільки 72 дол. Він їхав до Західньої Німеччини, а зупинився в Голляндії, щоб працею під час жнив заробити гроші на дальшу дорогу. Голляндці не погодилися і в два дні потім відіслали його літаком назад до Ню Йорку. Його батьки зголосили гострий протест в голляндському генеральному консуляті в ЗДА. Голляндський уряд опинився в прикрій ситуації, бо справа набрала непередбаченого і неприхильного для Голляндії розголосу.

● **Східньо-німецькі комуністи** будують нові засіки, доли і „вовчі ями" вздовж внутрішньо-берлінського муру, щоб ще більше утруднити втечу на Захід. В останніх тижнях втікачі кількакратно користувалися важкими вантажними автами, якими — з цілим розгоном — вдаряли в застави, переривали їх та втікали до Західнього Берліну.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Роля Д. Д. Айзенгавера

Колишній президент Двайт Д. Айзенгавер є одностайно визнаним найвищим авторитетом в Республіканській партії. Тому, у зв'язку з непевністю, що постала була в республіканських рядах у часі з-перед і під час цьогорічних правиборів, очі багатьох громадян були звернені на Д. Д. Айзенгавера, як того, що повинен поручити такого кандидата, який — за його авторитетною думкою — був би найкращий для партії і країни. Однак Айзенгавер рішуче відмовився це зробити. Що більше, коли пенсилвенійський губернатор Вілліям Скрентон виніс з одної розмови з ним враження, що Айзенгавер радий би бачити його кандидатуру, Айзенгавер у телефонічній розмові заперечив, наче б він свідомо намовляв його. Айзенгавер заохочував Генрі Кебота Ладжа до кандидування, але й на цьому обмежив своє, так би мовити, активне встрявання в цю справу.

З цього приводу численні американські коментатори, між ними Стюарт Алсоп на сторінках „Сатардей Івнінг Посту", гірко докоряли Айзенгаверові, що він ніби забув про обов'язок приймати відважні рішення у належному часі та брати на себе ризико за таке виразне становище, той обов'язок, що його переможець другої світової війни не раз виконував під час своєї військової кар'єри. Але Айзенгавер стояв послідовно на своїй позиції невтрального глядача, зберігаючи якнайкращі взаємини з усіма видатними членами Республіканської партії, речниками різних течій та прихильниками різних кандидатур. Айзенгавер ще раз заявив, що він не хоче бути „королем" в Республіканській партії не хоче нікого номінувати ані коронувати. Він був прихильником так званої одвертої конвенції, себто вільного суперництва кандидатів. Тільки вже під час самої конвенції він признав, що насправді цьогорічна республіканська конвенція не має характеру конвенції відкритої, бо вона відразу стояла під переможним впливом сенатора Голдвотера. „Коли ми зробили помилку щодо кандидатів, заявив він, то пристосуймось до тієї помилки і будьмо вірні своїй партії".

Ціль Айзенгавера на конвенції була ясна: без уваги на те, хто буде призначений офіційним кандидатом партії — зберегти партійну єдність та згуртувати всіх членів партії для активної виборчої кампанії в користь того кандидата. На виразний запит — як він ставиться до кандидатури сенатора Голдвотера — Айзенгавер відповів: „Голдвотер був би кращим президентом за Джансона". Цією своєю відповіддю завдав Айзенгавер остаточного удару надіям тієї ліберально - поступової групи в Республіканській партії, яка вважала, що саме вона репрезентує „поступовий республіканізм", сформульований свого часу Айзенгавером, і вела неперебірливу акцію проти Голдвотера, перестерігаючи, що номінація Голдвотера стягне „катастрофу" для партії. У промові Айзенгавера на конвенції — заклик до партійної єдности був головним мотивом.

Критики Айзенгавера за його буцім-то нерішучість і непослідовність в цьогорічному передвиборчому часі не мають рації. Коли у 1952-му році він кандидував проти республіканського консерватиста сенатора Роберта Тефта, то негайно після отримання номінації на партійній конференції він пішов до Тефта і запропонував йому тісну співпрацю, яка дійсно існувала до самої передчасної смерти того видатного сенатора. Рокефеллер і Скрентон, пропагуючи свою кандидатуру, зосередили кампанію проти однопартійного суперника Голдвотера, а не проти партійних противників — демократів. На цьому вони й програли. Айзенгавер передбачив це і знав політичну мудрість: не в'язатися з тими, що програють. Свій авторитет він використовує не для користи одиниць, а для партії, для її єдности і сили.

Обіцянка-цяцянка...

Кепського дня, бо саме 13-го липня, Нікита Хрущов оголосив у Москві членам Верховного Совєта новий плян, за яким мало б покращатися життя підсовєтського населення. Кожного року Хрущов і його ЦК партії проголошують нові пляни, скеровані на підвищення низького економічного рівня людської одиниці в СССР. Вже два роки тому мало б стати краще, — казав Хрущов у доповіді, — але, мовляв, напружене міжнародне становище „змусило уряд зміцнювати нашу оборону", зокрема у зв'язку з Кубою, і тому з того пляну нічого не вийшло. . Отак маневруючи, московський диктатор хоче знову вибілити себе, партію й уряд. Не маючи що дати виголодженому населенню, він дає нові й нові обіцянки. Понад три години тривала промова Хрущова в Кремлі. „Вождь народа" пообіцяв, що СССР переженe ЗДА в економічному розвитку, перевищить американський стандарт життя — але не вказав, коли саме. Він нахвалявся, що СССР вже не буде змушений купувати пшеницю в капіталістичних країнах, бо почав творити власний економічний запасний фонд. Але оглядач з „Ню Йорк Таймсу", Гаррі Шварц, речево доказав у числі з 14-го липня, що на створення такого фонду в СССР треба буде щонайменше 5 років. Хрущов пообіцяв старшим віком колгоспникам — нечувана в соціялістичній системі річ! — від наступного року платити державну пенсію, висота якої в окремих категоріях сягатиме майже половини заробітньої платні колгоспника. 30 000 000 старших віком колгоспників мали б одержувати — нарешті! — старечу пенсію. Працівники громадської обслуги, включно з лікарями й учителями, мають одержати підвишку зарплатні на 40%.

Наступаючи на п'яти червонокитайським критикам, Хрущов сказав членам Верховного Совєту, що: „Підвищення життєвого рівня совєтських громадян є головним завданням совєтського уряду і головним ідеологічним завданням комуністичної партії СССР". Так хліб став основою комуністичної ідеології, бодай у промові диктатора. А коли проблема хліба починає домінувати над усіма комуністичними ширмами, то це означає, що СССР переживає економічну кризу, з якої не скоро зможе вийти. Це означає також, що в масах людей закипає обурення проти режиму, не здібного нагодувати тих, які змушені тим же режимом працювати на 100 чи й більше відсотків, навіть безкоштовно по суботах, а харчуватися й одягатися так неначе ще не закінчилася світова війна.

Хрущов — один із найбільших демагогів 20-го століття. Заявляючи на сесії Верховного Совєта, що СССР був змушений купувати в „капіталістів" пшеницю й інші харчі, щоб не заводити карткової системи, він одночасно відважувався твердити: „Ми тепер посилено конкуруємо з капіталістичним світом, а особливо із З'єднаними Державами Америки. Я переконаний, що ми здобудемо над капіталістами блискучу перемогу". Признаючись, що комуністична влада була змушена йти з довгою рукою до ЗДА Канади й інших країн Заходу, Хрущов одночасно висміював „буржуазних економістів і тих газетних писак, які твердять, що совєтська економіка переживає тепер трудноці"... Довівши до того, що хліб стає наріжним каменем комуністичної „ідеології", імперіялістична Москва змушена йти на нові й нові пустопорожні обіцянки. Тим часом, важке становище населення СССР можна було б відносно легко поправити, розпустивши ненависні колгоспи й радгоспи, давши людям значні присадибні ділянки, дозволивши проявляти власну ініціятиву, зліквідувавши штучні централізаторські поділи на „економічні райони" і т. п. Та цього Хрущов не обіцяє, бо такі заходи означали б кінець совєтської системи.

о. Роман Ганас

В ТИЖДЕНЬ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ

Почавши з 1959 року, згідно з ухвалою Конгресу ЗДА, президенти ЗДА щороку в місяці липні проголошують Тиждень Поневолених Націй. Цим проголошенням президенти ЗДА бажають звернути увагу американського народу та народів усього вільного світу на болючий факт, що є ще нині 46 народів поза залізною чи бамбусовою занавісами, які позбавлені всякої свободи, та караються тяжко в комуністичній неволі, що їй подібної досі не знає історія світу. Таким Тижнем Поневолених Народів, що його проголосив президент Линдон Б. Джансон, є цього року тиждень від 12 до 19 липня.

Різні є засоби, щоб помогти поневоленим комуністами народам світу здобути волю, за якою вони так тужать, та чекають на поміч братів, які живуть на волі. І ми українці у вільному світі, зокрема в ЗДА, де тепер є проголошений Тиждень Поневолених Націй, і наші поневолені брати та сестри на Україні чекають на нашу поміч, як одиноку надію на поліпшення їхньої долі. В тому Тижні Поневолених Націй, може, як ніколи, наша совість буде кликати нас, буде будити та домагатися від нас, щоб ми всі разом, всіми нашими духовими та матеріяльними засобами, причинилися живим та друкованим словом для правдивого поінформування чужинців про сучасне важке становище України, і через них впливали на світові організації, чи на уряди поодиноких держав, щоб ідеї Об'єднаних Націй були застосовувані до поневоленої Москвою України.

В нашому еміграційному житті, в наших занедбаннях і недотягненнях, в нашій байдужності до холоду, голоду, чи неволі наших братів, в нашому самолюбстві та скупості жертв на народні потреби, при відсутності так дуже потрібної нам згоди в допомозі поневоленій Україні, ми, все ж таки, волею Провидіння, дякуючи трудам і жертвам 50-тисячної громади добрих, щирих патріотів, спромоглися поставити і відкрити пам'ятник нашому великому учителеві та пророкові, Т. Шевченкові, в столиці світу та ЗДА — у Вашингтоні.

Може в дні відкриття пам'ятника, нас там, як на наші спроможності, замало було, може замало було там тих, яких Бог назначив провідниками народу, але в той гарячий літній день, в ту велику незабутню суботу 27-го червня 1964-го року ніхто так дуже не зворушив чужинців про правду терплячої України, ніхто так дуже не вдарив добрим приміром по совісті своїх, які з життя привикли брати тільки вигоду, як ті наші діти із ЗДА чи з Канади, які зодягнені в тяжкі однострої своїх організацій, маршували потомлені, голодні, спрагнені, під проводом своїх виховників вулицями Вашингтону, та дефілювали потім перед відкритим пам'ятником, як найвірніші з вірних, як наша надія, для якої варто жити, працювати та терпіти. Ні та стотисячна юрба, ні прекрасні промови наших провідників, ні знаменита історична промова президента Д. Айзенгавера, здається, не залишаться так тепло і глибоко в думках всіх учасників, як мовчазний, патріотичний марш наших дітей і молоді і їх дефіляда перед масстатом нашого генія Тараса Шевченка.

Наш великий Шевченко, пишучи для нас поеми чи послання, завжди нашу долю в'язав з ласкою Бога, до якого кликав нас усіх молитися чи шукати в Нього прощення! Шевченко був глибоко віруючою людиною, був апостолом правди і справедливости Божих законів в житті народів. І коли ми, українська еміграція в ЗДА бажаємо чимось причинитися в часі Тижня Поневолених Націй для нашої страдальної України, звернімося в першій мірі щирими молитвами до милосердного Бога, з подякою за те, що наші діти достойно, в покорі і слухняно недавно виявили себе перед Богом, перед чужинцями та своїми батьками, засвідчуючи свою участю на відкритті пам'ятника Тарасові Шевченкові дня 27 червня 1964-го року на вулицях Вашингтону, що вони діти доброго і великого народу.

А коли знайдемо вільний час, спішімо до стіп пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні, як та старенька бабуся оперта на милицях, яка ще довго стояла під пам'ятником, коли вже всі розійшлися, та заплаканими очима вдивлялася в постать Шевченка, прекрасно вирізьблену рукою нашого мистця, погляньмо на віщі очі нашого пророка, задивлені в далекий Київ, заллятий кров'ю та сльозами. І проведім там Його велику молитву до Бога:

„І всім нам вкупі на землі єдиномисліє подай, і братолюбіє пошли..."

Де Ґоль прославляє померлого лідера комуністів Тореза

Париж. — Французький президент Шарль де Голь висловив в листі до найстаршого сина померлого в минулу суботу лідера французьких комуністів Моріса Тореза „найщиріше співчуття", при чому прославляв Тореза за зберігання національної єдности" в рр. 1945-47, коли-то Торез був як „державний міністер" членом уряду де Голя. Де Голь застерігся, що він не говорить про часи „перед тим і після того", натякнувши таким чином на солідарність французьких комуністів — по наказу Москви — з гітлерською Німеччиною в рр. 1939-41 і про перехід Тореза до опозиції проти „персональної влади" де Голя після 1947 року і після 1958, коли де Голь вернувся до влади у Франції. Французькі комуністи святкують пам'ять Тореза, як національного героя і приготовляються до перетворення його похорону у величезну політичну демонстрацію. Загально вважають, що комуністична партія у Франції залишилась без лідера.

Б. Галайчук

АРҐЕНТИНСЬКІ ПАРТИЗАНИ

(II)

Арґентинське поземелля назагал мало пригоже до партизанки, бо вбоге в ліси, за винятком двох суцільних лісових масивів, на південному заході та на півночі. На південному заході Патагонські Анди, на пограниччі з Чіле, на думку старшин жандармерії, зовсім не входять в рахубу, з огляду на гострі зими. Коли я згадував про зимування в упівських бункрах, мені пояснювали, що на те могли дозволити собі партизани, виховані в такому підсонні — коли у більшій частині Арґентини мороз невідомий, або легкий і короткотривалий. Годі було б рекрутувати партизанів серед патаґонського населення, бо воно дуже рідке. Партизанка потребує оперття у місцевого населення — а його у Патаґонських Андах майже немає, за винятком малочисленних індіянських селян та білого персоналу туристичних готелів.

Зате підходить для партизанки розлога північна лісова смуга, що починається на підніжжях північного відтинка Андів та лучиться з лісовими масивами Болівії, Парагваю та Бразилії. Зими там немає — але немає теж, за невеликим винятком, сухої пори — яка існує наприклад у Венесуелі і яка принесла смерть з голоду або спраги багатьом тамошнім партизанам (як це мені оповідали під час мого перебування в Каракасі).

Перший (кордовський) табор мав виключно виховне завдання, другий, крім вишкільного, теж і політичне, а на дальшу мету мабуть і бойово-диверсійне. Поруч бойового вишколу у стислому розумінні, кладено великий натиск на вироблення фізичної витривалости: партизани постійно носили 25 кілограмів вантажу у наплечниках. Систематично просліджували ліси, шукаючи догідних оперативних теренів, та закладаючи добре замасковані склади харчів, зброї, амуніції, вибухових та інших матеріялів. Переходили теж політичний вишкіл — на що вказують знайдені в таборі книжки (клясики марксизму, партизанська тактика) та збірки вирізків статтей з марксівської преси.

Цікавий вибір місця на табір — недалеко від болівійського кордону, який нелегко охороняти, і через який йде (як це ми писали у „Свободі" 28 і 29 грудня м. р.) контрабанда наркотиків, у якій був замішаний віце - президент Болівії, троцьківський лідер Лєчін; крім наркотиків, пачкарі можуть переносити теж і військовий матеріял для партизанів — саме тим шляхом прийшов виряд, знайдений у викритому таборі. Пачкарство (і матеріялів і людей) облегшене тим, що кожного року, під час збору цукрової тростці, переходить кордон коло 30 000 болівійських сезонових робітників. Факт контрабанди зброї до Арґентини потвердив недавно болівійський міністер внутрішніх справ.

Населення околиці партизанського табору заробляє частинно у промислі (цукровому, нафтовому, деревному), а частинно у хліборобстві і при вирубі лісів, при чому економічний рівень обох груп дуже різний. Промислові робітники заробляють незгірше, тому партизани навіть не пробували шукати між ними симпатиків. Навпаки, сільські робітники й дроворуби (разом коло 6 до 8 тисяч) живуть у злиднях; елемент невдоволений, огірчений, який не має нічого до втрачення — одним словом елемент зрілий до революції — творить надійне, на думку комуністичного проводу, середовище для поповнення повстанчих рядів.

Тому партизани пильно „ходили в народ", аґітуючи живим і друкованим словом. Щоб скріпити пропаґанду зоровими ефектами, запустили стилеві „фіделівські" бороди та вдягали оливкові однострої, з окремими відзнаками; до речі, перетягнули струну й вона увірвалася — бо вістка про уніформованих бородачів донеслася до ескадрону жандармерії в Орані, з відомими наслідками для аґітаторів. Як відомо, теж вояки з УПА ходили по селах, і навіть збирали селян під церквою та виголошували до них патріотичні промови; різниця та, що був це воєнний час, та що німецькі жандарми мали куди сильніше розвинений самозбережний інстинкт, ніж їхні арґентинські товариші.

У викритому таборі знайдено летючку, друковану на циклостилі, затитуловану: „Лист до товариша селянина" — зредаґовану дуже зручно.

Ген. Альзоґарай подав циферний балянс втрат партизанів. У боях згинуло 2-ох партизанів; крім того жандарми знайшли тіла 4-ох партизанів, які вмерли з голоду чи спраги, та 2-ох, які були розстріляні за непослух їхньому командуванню. Взято в полон 11-ох партизанів та арештовано 13 цивільних осіб, що з ними співпрацювали; за 32-партизанами та членами цивільної організаційної мережі шукає жандармерія й інші органи безпеки, федеральні та провінційні. Сума: 64 зідентифіковані особи; та вони далеко не вичерпують бойового стану ні допоміжного апарату партизанки. Розміри організаційної структури не стоять у ніякій пропорції до чисельности зліквідованого загону, себто, вона приготована для партизанської акції, закросної на куди ширшу скалю. Треба рахуватися з появою, у майбутньому дальших партизанських відділів, спершу у прикордонній смузі (з огляду на постачання та на можливість відвороту), згодом і всередині краю. Немає ніякої основи перебільшувати розмірів перемоги над першим партизанським загоном, ні говорити про ліквідацію небезпеки. Партизани потерпіли чисту тактичну прогру, і то з точно окресленої причини: недостачі підтримки місцевого населення.

Операції проти першого партизанського загону потверджують потребу американської допомоги воєнним матеріялом, згідно з договором підписаним 10-го травня: ті операції виявили недостачу вивінування, так, що успіх осягнено лише завдяки жандармам (фізична витривалість, вишкіл, ідейна настанова). Коли жандармам бракувало навіть гелікоптерів, партизани мали прегарний японський зв'язковий виряд, із засягом до 3-ох кілометрів, спеціяльно достосований до лісового терену та взагалі до специфічних вимог партизанки. Вони мали легку зброю (машинові пістолі Томсон і Пам, кріси Фаль і т. д.), але з повною перевагою над вирядом жандармерії. Мали теж протитанкову зброю і виряд для саботажів. Прегарний виряд санітарний (між іншим хірургічні інструменти) та взагалі небоєвий, припасні частини до зброї та зв'язку, поважні та стратегічно розміщені (у відповідно розплянованих схованках) запаси і консерви та інше вказують на фаховий, досвідчений провід — на дбайливе далекосягле плянування, без сліду імпровізації.

Партизани вживали пальної зброї різних типів — що, на перший погляд робило враження „збиранини". Насправді таке різношерстне озброєння вишкільного загону було доцільне — для заправи до вживання різного роду зброї, яку партизани в майбутньому могли б здобути, від різних частин збройних сил та органів безпеки. Зброя різного походження, з цього і того боку залізної занавіси. Між іншим знайдено совєтську протитанкову зброю, яку перший раз вдалося стрінути в Латинській Америці. Знайдено теж швайцарські, гранати „Енерга" (які можна вистрілювати крісом „Фаль", на 200 до 300 метрів і які можуть знищити танк) з написом... в еспанській мові. Знайдено два кріси бельгійської продукції, які, як стверджено у фабриці, були закуплені Кубою.

Добавмо, що деякі узяті в полон інструктори перейшли вишкіл на Кубі або у венесуельській комуністичній партизанці — а тоді побачимо, що різні нитки ведуть до Гавани. У часописах з 8-го липня появилася вістка, що тутешнє міністерство закордонних справ дбайливо збирає всі докази кастрівської субверсії в Арґентині — і предложить їх 21го липня у Вашингтоні, на консультативній нараді американських міністрів закордонних справ, що розглядатиме відоме венесуельське обвинувачення.

(Кінець)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО НАРИС-РЕПОРТАЖ МИКОЛИ ПОНЕДІЛКА

Шкода, що в нас на чужині не заведено видавати — бодай символічно — щорічної премії за найкраще оприлюднене в пресі оповідання, нарис чи репортаж. Коли б у нас така винагорода була, цьогорічну премію треба було б признати Миколі Понеділкові за його прекрасний нарис - репортаж — „День вікопам'ятний", надрукований у ч. 125 (8-го липня 1964 р.) Вашого цінного щоденника „Свобода".

Ю. Щербак

● **Провідник** демократичної більшости в Сенаті сен. Майк Менсфілд виступав разом із республіканцем сенатором Кенетом Б. Кітінгом із Ню Йорку в телевізії і, заявив, що уряд ЗДА не повинен переговорювати з диктатором Фіделем Кастром, бо ЗДА повинні старатися об'єднати всі групи кубинських втікачів та, організувати кубинський уряд в екзилі. ЗДА повинні визнати цей уряд за законний уряд Куби.

Федір Дудко

МОЯ МОЛОДІСТЬ

(СТОРІНКИ З АВТОБІОГРАФІЇ)

(2)

Козаки на селі складали майже третину населення. Дві третини були селяни, або, як звали їх з-московського, „крестьянє". Козаки, в порівнянні до селян, були багатіями. Вони творили на Чернігівщині й на Полтавщині навіть за царських часів аж до появи большевиків окремий суспільний стан так званих „малороссійських козаков", які були нащадками колишнього реєстрового козацтва. Цей стан мав свої особливості і деякі привілеї. Наприклад, у правних і судових справах козаків обов'язував не „Суд законов Россійской Імперії", як усіх інших громадян, а стародавній Литовський Статут. Згідно з цим Статутом, якщо козак женився з дівчиною іншого суспільного стану: з міщанкою, дворянкою, „гражданкою" чи „крестьянкою", то по шлюбі вона вписувалася до козацького компуту. Але коли козачка виходила заміж за чоловіка іншого стану, то з козацького компуту її виключали, а приписували до стану її чоловіка. Козаки мали право купувати землю від кого завгодно, але продавати могли лише козакові. Через це кількість козацької землі ніколи не зменшувалась, — навпаки, з часом усе зростала. Це було великим козацьким привілеєм. Усе це з приходом большевиків було скасоване: козацький стан знищений, козацька земля відібрана, а козаки, як „куркулі", були розкуркулені й позасилані до далеких сибірських „мєст отчуждєнія".

Козаки, як і селяни, одягались однаково в національні українські строї, але козака чи козачку відразу можна було відрізнити по кращій якості матеріялу одягів та по багатшому їх виправленню. Добре пригадую собі козацькі жупани, чемерки та свити, не говорячи вже про широкі, „як море", шаравари.

Селянські хати в Шабалинові, завжди чистенько побілені, як, врешті, скрізь на Україні, ставилися побіч вулиці або фронтом до неї, або, рідше, поперечною стіною. Як скрізь, вони були криті соломою і переділялися сіньми на дві половини.

Козацькі хати будувалися так само, але ніколи не ставилися при вулиці. Вони завжди стояли в глибині подвір'я, закриті від вулиці різними забудовами з брамою посеред них. Це будування хат на взір фортець ввійшло в козаків у традицію і його можна було бачити скрізь на Чернігівщині, де тільки жили козаки.

Серед шабалинівських козаків було чимало чумаків, що ще так недавно відбували довгими валками свої рейди по сіль і по тарань „до Таврії". Але, пригадую собі, було й у часах мого дитинства ще кілька старих довговусих чумаків, які не переставали кудись подорожувати своїми круторогими. Цих чумаків я бачив на власні очі з їхніми доповна навантаженими крамом мажами, який вони продавали по ярмарках або переїздом по селах; з їх широченними білими полотняними шараварами, що мотали довгою „матнею" майже при землі; з широкими солом'яними брилями на головах і з довжелезними пугами в руках, що гадюками волочилися за ними по землі, а час-до-часу хлистко, мов стріл із пістоля, плескали, підганяючи волів, у повітрі.

Ношення будь-якої зброї без спеціяльного на це дозволу було за московського царату заборонене. Але всі козаки мали шаблі, які, як дорогу реліквію, переховували в себе з покоління в покоління. Ці шаблі відогравали велику ролю у весільних козацьких звичаях. Пам'ятаю ці шаблі дуже добре, бо 3-літнім хлопчиком брав дуже близьку участь, як дружко, в одному козацькому весіллі, коли виходила заміж за козака моя няня Палажка. Але про це мова буде далі.

Батько мій перед тим, як оженився, був учителем народної школи в Шабалинові. Мешкав недалеко від школи в домі поповичів Кушніревських, що залишилися сиротами по смерті їх батька — священика в селі Шабалинові. Цей дім з усією садибою, посеред якої він стояв, батько від Кушніревських винаймав.

Дуже добре пам'ятаю не тільки всі закутки цього рідного мені дому, а й кожен кущик, кожне дерево, кожну стеблинку, що росли в просторій садибі. Дім стояв посеред саду далеко від вулиці, відділений від неї половиною саду і подвір'ям. Щоб дістатися до дому з вулиці, треба було зайти брамою на подвір'я, перейти його, переступити через перелаз у парканчику, що відділював подвір'я від саду і розчищеною доріжкою простувати до дому. Через це я ніколи майже не бачив вулиці й людей, а був у всіх порах року із своїм старшим на два роки від мене братом Віктором у полоні цього, хоч і простого та милого, але з усіх боків відгородженого від Божого світу, саду.

Як далеко може сягати в початку особистого життя людська пам'ять? Мені часто доводилося чути від людей, немов би вони щось пам'ятали з своїх дитячих переживань, починаючи лише від чотирьох років життя. Щодо мене, то я прожив у рідному мені домі в Шабалинові лише чотири роки, але пам'ятаю виразно не тільки сам дім, а й чимало подій, що відбувались у ньому до мого виїзду 4-літнім хлоп'ям на постійне перебування до міста Сосниці. А людей, що жили чи час-до-часу бували в ньому, пам'ятаю так виразно, немов би бачив їх кілька тижнів тому.

Дуже добре пригадую собі з тих часів дороге мені обличчя та одяг моєї покійної мами й тата. Мама завжди мала на собі довгу сукню, а на голові косинку. Без цієї косинки вона не показувалася на люди. Тато майже завжди носив чорний сурдут і мав неголену довгу бороду. Багато, пам'ятаю, курив. Папіроси крутив сам із тютюну фірми Бурас, а пізніше Стамболі. Дрібнички, але як тримаються в пам'яті!

Добре пам'ятаю також свою няню Палажку. Це була старша віком, років під 50, або й поза 50, жінка, яка няньчила мене й доглядала старшого брата Віктора. Пам'ятаю її з дуже малих літ. Ніколи з моєї пам'яті не зітреться, наприклад, спогад про те, як я, сидячи на руках у Палажки, був чимось дуже розгніваний і почав бити її долонями по лиці. Палажка, діставши побої від того, кого найбільше любила на світі, почала плакати. Ніколи не забуду тих великих блискучих гарячих сліз, що почали капати з її очей. Ці сльози викликали в моїй душі такий глибокий жаль до неї, що я почав гаряче її обіймати, а Палажка від того заплакала ще гірше.

З людей, які часто бували в нашому домі, добре пам'ятаю „куму" Тетяну. Була гарна з обличчя, і статурна, але каліка з уродження на обидві ноги. Через це каліцтво ходила на ґулях. Тетяна хрестила мого брата Віктора й тому мама й тато, а за ними й я з братом, називали її „кумою". Тетяна була дуже доброю швачкою і її запрошували до всіх „панських" домів на селі обшивати пань і панночок, а цих домів було чимало: поміщика Івана Марковича, який мав величезний парк коло церкви з великим домом в глибині цього парку; другого поміщика також Марковича (не рідня першому), який мав також величезний сад із домом посеред нього (його називали на селі чомусь „Іглиця"); третього Марковича (не рідня першим двом), який також мав дуже простору садибу навпроти першого Марковича через дорогу; Ковалевських — дрібніших дворян, які також мали велику посілість коло Марковичів; генерала Н (прізвища вже не пригадую собі), що мав садибу з високим двоповерховим домом на виїзді з Шабалинова в бік села Спаського, та ще трьох чи чотирьох родин дрібнішої шляхти. Раз-у-раз по Тетяну присилали коней із того чи з іншого дому, де вона пересиджувала по два або й по три тижні, обшиваючи цілу родину (а в родині лише Марковича-Іглиці, наприклад, було аж 14-теро дітей!). Тетяна, буваючи серед „панів", засвоїла собі правила „доброго тону" й бувала завжди прошена до „панського столу", а не на кухню. Носила лише українські народні одяги й говорила лише по-українськи.

ПІСЛЯ ШЕВЧЕНКІВСЬКОГО ДНЯ У ВАШИНГТОНІ 27-ГО ЧЕРВНЯ — УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ У НЮ ЙОРКУ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВЦІ — 19-ГО ЛИПНЯ 1964

Степан Куропась

ШИКАГОВСЬКА ХРОНІКА

Українсько - польсько-чехословацько - білоруський фестин відбувся 7-го червня в Касині Возняка. Треба признати, що город був повний, бо 500 людей всіх національностей засіли при столах. Хоч польсько - українська приязнь не є популярна, то імпреза була вдатна. Кожна група щось для імпрези дала. Українці дали лише „пироги" (вареники) і голубці, яких даглядала невтомна союзівка пані Чуба. Були теж страви інших народів. Чехи дали танцювальну групу, що танцювала „Чеську беседу", а українська група МУН на жаль не прийшла. Могла добре себе зарепрезентувати і напевно була б дістала першу нагороду — бо наші танки гарні. До учасників промовляв конгресмен Буціньскі на тему колоніялізму СССР і міський урядовець Марцін. Програмою проводив мгр. Орест Городиський. З давніх знайомих стрінув я там чеського полковника Оскара Пейша. Імпреза припала до вподоби головно молоді, якої було половина і яка і танцювала при звуках оркестри Ковальського.

Данило Грод, предсідник 415-го Відділу УНСоюзу вибраний на директора і віцепрезидента Української Щадничо - Позичкової Спілки Трайдент. Знаю Данила ще з часів української участи в Світовій Виставці в Шикаго в 1933 році, де він виступав в танковій групі громади на Борнсайді. Він був ще молодим, як я зорганізував цей молодечий Відділ, секретарем якого стала його сестра. Був тоді напрям творити такі молодечі Відділи, і я мушу похвалитися, що одного лише 1938 року я зорганізував такі молодечі Відділи УНСоюзу числа 393,398 і 415 в Шикаго, 428 в Довнерс Гров, 452 в Іст Шикаго, 459-ий в Джоліст і один в Гері — числа якого не пригадую. Прийшла війна, члени масово пішли до війська, а дівчата не встоялись самі. З тих Відділів деякі проіснували кілька літ, а 452-ий і 415 існують донині. Але свою функцію врятувати молодь для Союзу вони сповнили, а відтак злучилися з іншими Відділами. Всі вони постарілися і нема тепер в Союзі молодечих Відділів, бо навіть Данило Грод відслужив при війську і доходить до сороківки.

Звичайні ковалі, що вміють кувати коні, заробляють у нас 400 долярів тижнево — 40 годин — 10 долярів на годину. І праці мають багато, бо у місті є всього 10 людей, що вміють вбрати коня в підкови, за що рахують 36 долярів. Властителі кінних стаєн мають клопіт знайти ковалів, бо нема навіть охочих вчитися ковальської штуки. Легше є знайти вправного артиста чи скрипаля, як коваля. Ковалі не сидять тепер в кузні, куди приводять коней, вони мають „стейшен веґен" а в ньому все приладдя і з такими похідними кузнями їдуть до коней. Властителі дорогих перегонових коней держать ковалів з „добрим іменем", добре платять і не позволяють їм кувати звичайних коней, без домішки чистої чи теплої крови.

Український Православний День 14-го червня був успішний. Навіть дрібний, а потім і зливний дощ не перешкодив імпрезі, лише скоротив її. Площа американського Леґіону на Голф і Іст Рівер Ровд в Дісплейнс заповнилася автами і людьми вже коло 2-ої по п. Відома оркестра Чижика тішилася фреквенцією молоді. Парохи українських церков о. Новицький, о. Кулик, о. Дармоць, о. Заброцький з о. деканом Білецьким на чолі прибули на імпрезу. Автобуси з Келумет Ситі і Гемонд привезли своїх людей. Стрінувся я там з багатьома союзовцями старої ґвардії, які ще в силі віку і відвідують імпрези. Дощ вигнав людей з городу і піддаша в городі до гарної критої залі, де забава продовжувалася.

Радіова передача УНСоюзу працює в нашій громаді. Головний контролер Петро Пуцило підписав контракт зі стацією WSBC, і перебрав годину, яку вже 25 літ вів Іван Музика. Передача перенесла свій час з неділі на п'ятницю від 9—10 год. вечора. Керівником години є пані Орися Покорна. Є в пляні створити для передачі окремий тип союзовця, що діялогами, монологами чи інтерв'ю мав би розмови на різні теми, щоб так зробити годину інтересною. Треба буде часу, щоб знайти людей з пером і головою для створення чогось подібного.

Передачу оплачують спонзори, бо УНСоюз не може братися до радіового бизнесу.

Ціллю передачі є ширити серед громади добре ім'я У. Н. Союзу, помагати організаторам членів, інформувати громаду про всі справи, зв'язані з життям Союзу і американської України. Десять тисячна союзова родина в метрополітальній окрузі великого Шикага потребує такої обслуги.

В часі вакацій, Шикаго тяготіє на північний захід. Знаю, що Союзівка тішиться теж шикаговськими гістьми, але громада їде на Діброву, їде до Висконсину, де була колись оселя Пласту, є ще оселя СУМА. Приблизно 200 миль від Шикаго у Висконсині Делс є концентрація українців з їх мотелями, оселями і хуторами. В долині ріки Висконсин в гористому терені розташовані різні вакаційні атракції для молоді, для риболовлі і водного спорту. Долина та притягає щораз більше українців, подібно як Лейк Джордж в стейті Ню Йорк. Знаю Висконсин Делс вже 30 літ і за цей час околиця дуже змінилася. Ночував я там в кабіні, де не було ще води, треба було йти до керниці. Тоді панували там індіяни і жиди. Жиди вивандрували далі в долину ріки Іґел, а з індіян залишилися кілька родин, що виступають в нічних театрах в скелях ріки.

Українці і литовці забирають місця попередніх власників. Тепер мотелі, басейни з фільтрами, ресторани з купальними басейнами в середині зі всім комфортом, — це місто Делс і Лейк Делтом. А на лівому березі ріки будують свої літні „котеджі" нові шикаґовці, деякі в лісі, інші на рівному полі. Виглядає, що літна українська колонія зросте, а власники мотелів збагатіють, як перейдуть на цілорічний сезон, замість тримісячного. Таке враження виніс я під час побуту там, останнього тижня, на хуторі милих братів Яценків і їх шваґра інж. Варцаби, — завзятого знавця риби і риболовлі. Їх хутір на високому березі ріки, а з вікна видно широку ріку, і ще ширшу піскову пляжу, що легко підходить через малий лісок майже під самі вікна. Всі вони львовяни і хутір назвали Львів.

Домівку МУН-у відкрито 13-го червня розданням свідоцтв для нових членів, що перейшли 6-тижневий курс українознавства. Організація не числить на масовість і приймає в члени лише охотників курсів. Місцевий Відділ МУН-у очолює Мері Джейн Деметро. Цілий уряд Відділу забрала армія і Марійка осталася сама зі старого складу. Домівка влаштована з новими меблями в домі друкарської спілки на Шикаго і Вестер. Всі шість кімнат домівки і веранда на даху були заповнені гістьми, що забавлялися при „буфет стайл" вечері.

Архиєпископ Мстислав у Монесені, Па.

Українська православна парафія св. о. Миколая в Монесені, Па., завжди радісно й сердешно вітала в себе довголітнього й невтомного свого Архипастиря, Високопреосвященного Владику Архиєпископа Мстислава. Цим разом, окрім вірної пастви й параф. заряду — сердешно вітав Владику десять місяців тому призначений Консисторією до Монесену — новий настоятель цього побожного Христового стада, прот. Микола Федорович.

Свого часу на сторінках „Свободи" і англомовного її тижневика була згадка зі світлинами деяких новорозмальованих ікон монесенського храму, незвичайно високої мистецької вартости роботи нашого незрівняного мистця Святослава Гординського. Саме весною ц.р. згаданий мистець виконав у своєму студіо в Ню Йорку три великі полотна-ікони для цього храму, видержані у традиційному українському візантійському стилю. Їх приміщено на задній стіні велетенського святилища цього храму, а стіни його ніжними узорами, також у традиційному візантійському стилі, на тлі позолочених стін довкола престолу — виконав другий наш талановитий артист з Ню Йорку, Роман Пачовський.

В неділю 21 червня відбулося архиєрейське посвячення цього нового надбання монесенського храму, з „дедикацією" нових церковних лавок, надбаних вірними коштом чотирьох з половиною тисяч долярів. На порозі храму вітав Владику хлібом-сіллю заслужений предсідник церковного заряду, п. Петро Проць, у притворі вітав свого Архиєрея парох, о. Федорович. Владиці під час Архиєрейської Богослужби асистував, окрім місцевого пароха, також Впреп. о. протоєрей Богдан Желехівський, член Консисторії УПЦеркви в Бавнд Бруку, Н. Дж. Гарно співав мішаний хор під управою п. Івана Бачинського. В парафії існує теж молодечий хор, під орудою дружини предсідника парафії п-ні Олени Проць, цей молодечий хор кожної другої неділі співає до Св. Літургії, здебільша англійською мовою.

Під час Богослужби Владика Мстислав виголосив теплу науку до вірних і добрих своїх монесенців, а під час мировання, по-батьківськи вітався з вірними, зокрема з дітьми і молоддю. При невиносній спеці, у святочному бенкеті в честь Владики взяло участь велике число вірних, також поважно явилися гості з різних місцевостей Пітсбурґчини. Бенкетом проводив місто-предсідник парафіяльного заряду, вчитель гайскулу, п. Андрій Солян. Головним промовцем був Архиєпископ Мстислав, який порушив деякі болючі для всіх церковні проблеми, подавши їх тло й причини. Владика казав, що фінансовий стан УПЦеркви, за який він з Консисторією відповідає, стоїть дуже високо, а це важливий чинник у праці кожної інституції, також і церкви. Церква-Пам'ятник на викінченні, видавнича діяльність УПЦеркви така поважна, що чужинці (наприклад у Вселенській Патріярхії у Царгороді) не могли повірити, що православні українці у ЗДА могли здобутися на такі цінні й коштовні речі.

На бенкеті був концерт молоді. Під проводом своєї улюбленої диригентки, п-і Олени Проць виступили кілька десятків дітвори й молоді в національних строях, відспівавши низку українських пісень. Деякі співаки, це вже й четверта ґенерація, але всі добре вивчили наші пісні, також виголошували їх бездоганно. У другій частині концерту виступили перед Владикою й захопленою публікою славні на всю українську Пітсбурґчину „Монесенські танцюристи". Під проводом відданої рідному мистецтву керівнички, п-ні Ольги Пішко (та її мужа Бориса) монесенські „козаки" витиснули не одному зі старших, спеціяльно гостей з околиці, — сльози радости й захоплення. Владика Мстислав був такий захоплений цим всім, що прийшов біля сцени і всім учасникам монесенського „фестивалю української пісні й танку" роздав особисто квіти, зокрема поблагословив і ґратулював їхнім двом мистецьким провідникам, також добрим батькам, які доцінюють і глибоко шанують труди таких здібних одиниць і робітниць, як пані О. Проць і Ольга Пішко. З визначних гостей на бенкеті слід згадати п. Володимира Пипюка, широковідомого громадянина й церковного діяча, який прибув до свого колишнього „рідного города" з далекого Алентавну, Па., разом із своєю дружиною.

Після бенкету Архиєпископ Мстислав перебув кілька годин в гостинному параф. домі в окруженні родини о. М. Федоровича та духівництва. З отців-гостей, які пошанували побут свого Архипастиря в Пітсбурґчині, були отці: прот. Михайло Ярош, колишній довголітній і заслужений парох цієї громади, тепер в Ембриджу, Па., разом зі своєю добродійкою. Також були: о. Юрій Красевич з добродійкою, аж з далекого Лорейну, Огайо; о. Юрій Гнатко (Сликвил, Па.) та о. Дмитро Теленсон (Джінет Па.,) також зі своїми добродійками. — З короткою візитою достойному Гостеві у Пітсбурґчині прибув також п. Михайло Комічак зі своєю дружиною і трьома своїми прегарними синами-козаками... На своїй популярній в Західній Пенсильвенії „Українській Радієвій Програмі" він впродовж двох неділь проголошував про релігійну і національно-культурну роботу українців у Монесені, які гуртуються під крилами своєї духовної матері, церкви св. Отця Миколая, від майже пів століття.

З нагоди рідкого монесенського свята місцевий парох аредаґував і видав англійською мовою ілюстровану брошурку про найновіше мистецьке досягнення в цій чесній і жертвенній громаді, яка від десятків літ украшувала свій величавий храм — тільки найкращими мистецькими речами, як наприклад, прегарні вітражі, які інстальовано заходами свого колишнього о. пароха, Михайла Яроша. Архиєпископ Мстислав урадував теперішнього о. пароха М. Федоровича, передавши йому щойно „теплі" з друкарні кілька десятків „авторських" примірників його нової книжки п. заг. „Духовні скарби". Це помистецьки видана УПЦерквою в Бавнд Бруку збірка святочних нарисів прот. М. Федоровича, які роками (під кожне Різдво й Великдень) були друковані на сторінках щоденника „Свобода". Обкладинка Романа Пачовського, в середині репродукція ікони Спасителя, оригінал якої дарував був авторові — славний наш, із тут народженої ґенерації — мистець Микола Варвінчак з Майнерсвилу, Па.

А. Ч.

„РІДНА ШКОЛА" В ДЖЕРЗІ СИТІ ЗАКІНЧИЛА НАВЧАЛЬНИЙ РІК

(Фото: М. Яцусь)

Перший ряд — випускники з директором школи. Зліва: Даня Малюца, Валентина Кохановська, Роман Щупляк, Тереза Хижак, директор школи Самійло Мухин, Олена Олійник, Люба Кравчук, Марія Фесьо. Відсутні: Валерій Романів і Наталка Гусар. Другий ряд — учительський персонал і Управа Т-ва „Рідна Школа". Зліва: І. Нинка — уч., М. Коць — гол. Управи, Д. Вох — чл. Упр., О. Вацяк, Є. Балабан, Є. Ясіновський, І. Васильців, М. Авдикович, О. Авдикович, — учителі, В. Білик — голова Відділу УККА, Н. Кравчук — у-ка, І. Кравчук — секретар Упр. Відсутні: о. Бачинський, а з Управи: А. Хижак — касир, Ю. Харченко — гол К. К. й інші.

Названа школа має вже кільканадцятирічний стаж виховної праці. Дібраний педагогічний склад під вмілим керівництвом любителя свого діла проф. С. Мухина, дбайлива співпраця Управи Т-ва „Рідна Школа", щораз то більше зрозуміння батьків ваги національної освіти, сприяння спонзора, що ним являється місцевий Відділ УККА, обставина, що школа вже від року міститься в догідному приміщенні Української Католицької Парафіяльної Школи, — все це забезпечує ріст школи.

В школі є 8 кляс, працює 9 учительських сил, п'ять доїжджають з-поза Джерзі Сиτі. Навчання релігії веде священик. Дітей же, що цілком не знали української мови, підучувала окрема учителька. Школа має великий епідіяскоп, з допомогою якого вчителі пояснюють учням на екрані живописну Україну та все інше.

20-го червня учителі в присутності батьків, роздали свідоцтва всім тим дітям, що залишаються продовжувати навчання в цій школі і в наступному році. Після того всі зібралися у великій залі, де роздали свідоцтва випускникам 8-ої кляси, і відзначили закінчення навчального року.

Директор школи, проф. С. Мухин, привітав присутніх, підкреслюючи, що такої численної участи на закінченні шкільного року ще не було. Він по батьківському звертався до дітей, взивав їх на кожному кроці користуватися своєю рідною мовою. Подав вичерпні інформації про школу. Подав, що шкільний рік закінчило 130 учнів, з яких 54 одержали свідоцтва з загальним успіхом дуже добрим, 39 — з добрим, 35 — з задовільним, і тільки двоє одержали нижчі оцінки. Свідоцтва закінчення школи одержали: Валерій Романів, Роман Щупляк, Валентина Кохановська, Маруся Фесьо, Люба Кравчук, Даня Малюца, Тереза Хижак, Олена Олійник і, неприсутна, Наталка Гусар. Більшість з них закінчили 8-му клясу з успіхом дуже добрим, а решта — з добрим.

Д-р Слиж, як член Управи Т-ва „Рідна Школа" і як батько зложив на руки директора подяку педагогічному персоналові за жертвенну працю над дітьми. Педагог І. Нинка, опікун 8-ої кляси, прощав випускників на дальшу дорогу та закликав їх не зривати зі школою, а поглиблювати своє національне знання в майбутньому. Інж. Кравчук розвинув тезу: дайте дитині добру національну освіту і національно - християнське виховання, а передасьте їй своє серце, душу й долю тривких найшляхетніших почуттів своєї національної гідности. Відмітив, що в Джерзі Сити до школи українознавства повинно б ходити дітей, принаймні, удвоє більше.

Волод. Білик, як голова місцевого Відділу УККА і батько, який дякував директорові школи Мухинові і на його руки дякував педагогічному складові, а на руки голови Т-ва „Рідна Школа" пана М. Коця, склав подяку Управі Т-ва і всім тим, що допомагали школі.

Від учнів - випускників Олена Олійник подякувала директорові та учителям, і запевнила, що їхня довголітня жертвенна праця над учнями, не буде марною. Люба Кравчук вручила директорові китицю квітів.

Директор школи із радістю та жалем попрощав від себе й педагогічного складу учнів, ще пригадав Шевченкове „Учітеся . . .", і закликав вшанувати Шевченка при відкритті пам'ятника у Вашинґтоні. Подякував присутнім за таку численну участь, і понеслася до Всевишнього, з грудей присутніх батьків, дітей та учителів пісня: „Боже, вислухай благання". Директор попросив учительський персонал на нараду.

Іван Кравчук

● **На з'їзді комуністичних письменників** у Східньому Берліні говорилося, між іншим, що автори кримінально - сенсаційних романів повинні старатися створити такий тип супер-детектива, який мав би „соціялістичну мораль" і мав на увазі радше зменшення числа злочинів, як виявлювання їх. В Східній Німеччині внаслідку сильного обмеження цензурою творчої тематики, надзвичайно зросло число сенсаційно-кримінальних романів.

Успіх Миколи Бутовича, мол.

Микола Бутович, син померлого два роки тому славетного українського артиста-маляра Миколи і його дружини Татяни Бутовичів, закінчив середню школу в Риджфілд Парку, Н. Дж., з окремим відзначенням, при чому отримав для вступних медичних студій в Сітон Голл Юніверситі, , Савт Орендж Н. Дж., повну чотирирічну стипендію та окрему одноразову стипендію від своєї школи. У двох останніх роках середньої школи належав до „Нешенел Гонор Сосайті". Двоє дітей названого померлого нашого артиста є виховувані далі в українському дусі.

Микола Бутович, мол.

ПОДЯКА

Дня 27-го квітня 1964 року невмолима смерть
передчасно і несподівано забрала від нас
Незабутнього

бл. п. інж. ДМИТРА МІСЬКА

Цією дорогою складаємо нашу найщирішу подяку всім особам, які виявили нам своє співчуття, прислали квіти Покійному, вшанували Його пам'ять участю в похороні, тим, що зложили датки на благородні цілі і Заупокійні Служби Божі. Рівно ж дякуємо і всім тим Приятелям, які старалися нас розрадити, та чимнебудь нам допомогти в часі нашого найбільшого смутку.

Також складаємо сердечну подяку всім представникам численних організацій та всім промовцям, які так щиро прощалися над відкритою могилою з своїм до останньої хвилини активним товаришем.

Зокрема дякуємо чоловічому складові хору „Дніпро", який віддав останню прислугу своєму довголітньому членові мистецьким співом під час похоронного обряду.

Дружина ІРЕНА МІСЬКО і Родина

Збори Відділів Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 19-го ЛИПНЯ 1964 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори В-ва св. Василя 339-ий Відд. в год. 3-ій по пол. в Домі Укр. Громади при 3322 Н. Лавренс вул. Просяться прибути на збори та вирівняти свої зобов'язання. — С. Лупацій, секр.

ЗІ СПОРТУ

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

Тенісові і плавацькі змагання за першість СУАСТ — Схід відбудуться в суботу і неділю, 18 і 19 липня 1964 на вакаційній оселі У Н С о ю з у „Союзівці" в Кергонксоні, Н. И. Тенісові змагання, які включають конкуренції чоловіків, жінок, юнаків і юначок, почнуться в суботу о годині 10 рано. Плавацькі змагання в таких же групах чоловіків, жінок, юнаків і юначок почнуться в суботу о год. 4-ій по полудні. Організатором і керівником цих п о д в і й н и х змагань за першість українців Сходу ЗДА є провід Карпатського Л е щ е т а р с ь к о г о Клюбу з Ню Йорку.

Футбольні змагання за першість СУАСТ — Північ юнаків і доросту відбудуться в суботу і неділю, 18 і 19 липня 1964 на оселі СУМА „Київ" біля Дітройту, Миш. Початок змагань о год. 3-ій по полудні в суботу. Господарем змагань є СК СУМА „Пантери" з Дітройту.

„ФЛЯМЕНҐО" З БРАЗИЛІЇ НА УКРАЇНІ

Відома футбольна дружина „Фляменґо" з Ріо де Жанейро, Бразилія, прибула минулого тижня на турне до СССР. В перших змаганнях сильні репрезентанти Бразилії перемогли збірну СССР 1:0 у зустрічі в місті Волгограді. В других змаганнях зустрілися бразилійці зі збірною України, яка складалася зі змагунів другої кляси Футболу СССР, тобто не включала змагунів київського „Динама" чи донецького „Шахтаря". Все таки ця збірна України в змаганнях з бразилійцями, які відбулися у Вінниці, здобула почесний для неї вислід, програну вислідом 2:3. Як на змагунів другої кляси футболу, українці гарно350 пописалися з футболістами світової слави.

А. Ф. ЛІҐА ЗАДЕРЖИТЬ СВОЮ ОКРЕМУ ГРУПУ

Американська Футбольна Ліґа вирішила на своїх останніх зборах дальше втримувати розгривки своєї окремої групи клюбів після того, як кращі з них ввійдуть до „Великої Дванадцятки Східньої Конференції". А. Ф. Ліґа договорилася про с т в о р е н н я спільної із Німецьким Футбольним С о ю з о м найвищої кляси футболу на Сході ЗДА. Згідно з цим договором чотири найкращі дружини А. Ф. Ліґи, в тому „Т р и з у б" з Філядельфії і „Чорноморська Січ" з Нюарку, входять автоматично до цієї найвищої кляси футболу, а наступні чотири мали б відбути елімінаційні гри з такими читирьома дружинами найвищої кляси Німецького Футбольного Союзу. До першої чвірки з німецької кляси, яка входить автоматично до „Великої Дванадцятки", належить УСК з Н ю Й о р к у. Американська Футбольна Ліґа постановила після відходу — авансу кращих дружин до „В е л и к о ї Д в а н а д ц я т к и" д о к о м п л е т у в а т и свою групу новими зголошеними дружинами і відбувати, як і раніше, в цій групі окремо мистецькі змагання. При кінці сезону такий першун групи Американської Футбольної Ліґи входив би автоматично до „Великої Дванадцятки", так само, як першун найвищої кляси Німецького Футбольного Союзу. Ці два новики „Великої Дванадцятки" з а й м атимуть місця двох останніх дружин „Великої Дванадцятки", які спадатимуть назад до своїх нижчих кляс. Новий сезон „Великої Дванадцятки Східньої Конференції" та нижчих ліґ, які залишаться після відходу кращих дружин до найвищої кляси ф у т б о л у, почнуть при кінці серпня, або спочатку вересня свій перший сезон в такому новому укладі.

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІҐА

„Швехатер", Австрія — АЕК, Греція 2:1

Ню Йорк, 12-го липня. — Швидким грекам протиставили автрійці плянову зрівноважену гру. Це й дало австрійцям їх першу перемогу в турнірі М. Ф. Ліґи. В першій півгрі відношення сил двох клюбів не пророкувало перемоги австрійцям, які однак зуміли здобути перші ворота. В другій півгрі греки ще більше горячкувалися і вже спочатку втратили другі ворота. Останні хвилини гри принесли грекам ворота і надію на вирівняння, на яке однак не стало вже часу. Змаганням цим приглядалося 4,350 глядачів.

„Ґімарес", Португалія — „Червона Зоря", Юґославія 0:0

Лос Анджелес, 12 липня. — В присутності л и ш е 3,500 глядачів типована на першуна другої секції М. Ф. Ліґи дружина Юґославії вповні завела. Цілі змагання вона вела дефензивну гру в обличчі безупинних наступів швидких португальців, які виявили добре опанування м'яча. Система гри короткими подачами не принесла успіху юґославській дружині, яка довго комбінувала і показала значно менше рішучости у стрілових нагодах як португальці.

Дотеперішні висліди другої секції М. Ф. Ліґи.

„З а ґ л е м б є", Польща — АЕК, Греція 3:0.
„Ш в е х а т е р", Австрія — „Ґ і м а р е с", Португалія 1:1.
„З а ґ л е м б є", Польща — АЕК, Греція 3:0.
„Червона Зоря", Юґославія — „Швехатер", Австрія 3:2.
„Ш в е х а т е р", Австрія — АЕК, Греція 2:1.
„Ґімарес", Португалія — „Червона Зоря", Юґославія 0:0.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Великий успіх тримісячної збірки: 229 жертводавців склали $26,649

Щойно три місяці пластова молодь найбільшої в світі пластової станиці в Ню Йорку придбала свій власний дім і розпочала збірку на його сплату, а вже ініціятори того важливого діла можуть поділитися зі своєю громадою вісткою про початковий, великий успіх. Поданий в низу шостий список жертводавців на пластовий дім подає, що 229 жертводавців, установ і підприємств, родин і осіб, пластунів і їх батьків та приятелів, склали імпозантну суму 26,649 долярів на цю нову національну твердиню нашої громади в Ню Йорку.

Припали ці три місяці на дуже трудний час .Громадянство масово складало пожертви на пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні й крім грошей витрачувало багато енергії й часу на підготову величавого відкриття пам'ятника. Батьки шкільної молоді були зайняті закінченням шкільного року й були не менше зв'язаними з цим видатками. А все ж громада подивугідно відгукнулася на життьову потюебу своєї пластової молоді і своїми скорими й великодушними пожертвами запевнила, вже на самому початку збірки фондів, певний і повний успіх цієї важливої і важкої акції.

В попередніх списках знайшлося 178 жертводавців, в тому числі 91 пластунів і пластових сеньйорів. Цей шостий список додав ще 51 нового жертводавця—осіб, родин,установ та підприємств і так підвищив загальне число жертводавців до 229, в тому коло сотні пластунів. Немає сумніву, що це тільки початок, добрий початок. За цими двома сотнями добродіїв пластової молоді прийдуть сотні нових установ, підприємств нашого жертвенного купецького стану і осіб й за нові три місяці Пластова Фундація, яка взяла на себе труд сплати дому, зможе з радістю повідомити, щонайменше про подвоєння числа жертводавців та суми пожертв.

ШОСТИЙ СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ

Товариства і підприємства	
Петро Ярема, погребник	$200
Т-во „Самопоміч", Н. Й.	100
Союз Українок Америки, 64 Відд., Ню Йорк	100
Дунай Міт Маркет	100
К. і Б. Міт Маркет (Куровицький і Вачинський)	100
К. і Р. Міт Маркет (Кершньовський і Син)	100
Ромашко Лікер Стор	100
Ілько Тащук, Міт Маркет	100
Пластовий Відділ УНС, ч. 450, Ню Йорк	50
Родини і особи	
Інж. Теод. і Ольга Зазуля	$200
Д-р Надія і інж. Ігор Кмета	200
Марія і Андрій Мирон	150
Мик. і ст. пл. Орест Черник	125
Мир. і Ірена Березовські	100
Петро і Олена Бурбан	100
Вас. і Ксеня Возняк	100
Марія і Ярос. Воловодюк	100
Микола Гавриляк	100
Юрій Грицюк	100
Мґр Петро Гой	100
Мирон Залуцький	100
Зенон Івасиків	100
Ред. Роман Ільницький	100
Д-р Константин Кебало	100
Ірина Керод	100
Микола Кізима	100
Володимир Костик	100
Лідія і Ом. Котлярчук	100
Д-р Юрій і Віра Кушнір	100
Лідія і Б. Ластовецький	100
Сем Літепло	100
Д-р Богдан Левицький	100
Петро Лонкевич	100
Петро Луцик	100
Михайло і Анна Макар	100
Василь Піх	100
Володимир Ренер	100
Володимир Роговський	100
Степанія Рудик	100
Юліян Савчак	100
Володимира і Степан Сливоцький	100
Киприян і Надія Стасюк	100
Ярослав і Марія Тимочко	100
Інж. Володимир Тромса	100
Д-р Вол. і Ярослава Трембіцькі	100
Василь Федуняк	100
Юрій Цвіль	100
Лідія і Ярослав Черник	100
Лев Халупа	100
Микола і Наталія Хоманчук	100
Тиміш Шевчук	75

В списку ч. 4 помилково названо жертводавця д-ра Романа Лісняка, який склав 100 дол. — Лисняком. В списку ч. 5 подано ім'я жертводавця, пл. сен. Мирона Левицького, який склав 130 дол. — як Мирослава, а замість поданої ст. пл. Марії Зелінської має бути ст. пл. Марта і Мирон Заліпські, які склали пожертву — 100 дол.

Разом 51 жертводавець	$5.400
На п'ятьох попередніх списках 178 жертводавців склали	21.249
Разом 229 жертводавців	$26.649

Нова африканська держава виламлюється з бойкоту Португалії і Південної Африки

Блентайр.— Британська колонія Ньясаленд, яка — діставши в цьому тижні державну незалежність — прийняла назву Маляві, стала першою „чорною" державою в Африці, яка не солідаризується з становищем всіх інших азійсько-африканських „кольорових" країн у відношенні до Південно-африканського Союзу, Південної Родезії і до Португалії. Змушує до цього Маляві примітивний стан економіки й культури тієї країни та її геополітична ситуація. Половина її імпорту приходить з Південної Родезії або мусить іти через Південну Родезію, тому Маляві не може бойкотувати її з уваги на тамошній біло-расовий режим. Навпаки, на свято проголошення державности нові правителі Маляві позичили від Південної Родезії дві гармати, з яких віддано 21 стріл на честь прибулого з Лондону князя Філіппа Единбурського, чоловіка королеви Єлисавети II, як її репрезентанта. Зновуж від Португалії залежить доступ Маляві до моря, а до Південної Африки мандрують безробітні Маляві. Тому Маляві запросила на урочистість проголошення своєї державности Південну Родезію і Португалію. Взагалі це страшенне відстала країна. Вона має всього 239 миль битих шляхів, 113 автобусів і два старі американські літаки. В минулому році всього 64 юнаків і дівчат скінчили тамошні середні школи. Маляві має величину стейту Пенсильвенія і кругло 4 мільйони населення. Її першим прем'єром є д-р Камузу Банда. ЗДА, Британія, Західня Німеччина, Португалія і Південна Африка підтримують ту „державу".

Стан показника другої секції М. Ф. Ліґи з 13 липня 1964.

	Точки	Ворота
„Заґлембє"	4:0	6:0
„Червона Зоря"	3:1	3:2
„Швехатер"	3:3	5:5
„Ґімарес"	2:2	1:1
А Е К	0:6	1:8

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ М. Ф. ЛІҐИ

Неділя, 19 липня: „Ґімарес", Португалія — „Швехатер", Австрія о год. 2.15 п о п о л у д н і: „Червона Зоря", Юґославія — АЕК, Греція о год. 4.00 по полудні на Трайборо Стадіоні в Н юЙорку.

Середа, 22 липня: „Червона Зоря", Юґославія — „Ґімарес", Португалія о годині 7.30 вечером; „Заґлембє", Польща — „Швехатер", Австрія о годині 9.15 вечером на Т р а й б о р о Стадіоні в Ню Йорку.

П'ятниця, 25 липня: „Ґімарес", Португалія — А Е К, Греція в Чікопі, Масс.

Відкриття Здоровної Клініки в Ню Йорку ДЛЯ ЖІНОК, ЧИСТИЛЬНИЦЬ КАНЦЕЛЯРІЙ, ЗБУДОВАНОЇ ЗА 250,000 ДОЛ.

Справу розпочала Спілка робітників у Будинках з метою виявити недугу, поки вона стане поважною.

Урочисте відкриття Здоровної клініки для чистильниць канцелярій, на 237 Схід 36 вулиця в Ню Йорку, відбулося 8-го липня, в присутності президента Відділу 32-J А. А. Перрі, д-ра Макса Бляйхера, директора клініки та інших. Ось впаде стрічка і тисячі робітниць-прибиральниць зможуть користуватися недорогою й ефективною медичною опікою свого центру здоров'я.

Ню Йорк. — Понад 12,500 жінок, бюрових ч и с т и льниць, включно з 1,000 робітників-чоловіків користатимуться превентивною медичною опікою у відкритій 8-го липня 1964 р. новій Здоровній і Діяґностичній Клініці для Працівників обслуги будинків (Відділ 32-J, БСЕІУ, Американська Федерація Праці — Конґрес Індустріяльних Організацій (АФЛ-СІО).

Клініку, що коштувала понад $250,000 збудували на датки від працедавців за умовами, устійненими в робітничо-спілковому договорі, між управлінням будинків та Відділом 32-J.

На церемонії відкриття були провідні діячі світу праці, представники міста і урядових чинників, а між ними: Альберт А. Перрі, президент Відділу 32-J, делеґатка Спілкового Фонду Суспільної Опіки п-ні Неллі Мальскі, секретарка - скарбник Відділу 32-J; Томас Шортман, віце-президент Міжнар. БСЕІУ і президент БСЕІУ Відділ 32-Б, репрезентуючи п р е з и д е н т а Міжн. БСЕІУ Дейвіда Суллівана; Морріс Таршіс, дорадник посадника Роберта Ф. Ваґнера у робітничих справах, репрезентуючий посадника Ваґнера; Віллярд Дойл, екзекутивний секретар Дорадчої Ради Реальностей Ню Йорку і довірений працедавців; Сем Дж. Вайс, довірений працедавців; Артур Гаркгем, секретар-скарбник Відділу 32-Б; Пітер Дж. Отлі, президент БСЕІУ Відділ 44; д-р Макс Бляйхер, медичний д и р ектор клініки; Томас Дж. Перрі, віцепрезидент 32-J, адміністратор Пенсійного Фонду; Д о л ьорес Драпаля, віце-през. 32-J; Честер Бравн, протокольний секретар 32-J.

У спільній заяві президент Перрі і п. Дойл ствердили:

„З великою приємністю і гордістю урядовці і члени Екзекутивної Ради Відділу 32-J, члени Дорадчої Ради Реальностей в справах робітничих зв'язків, та члени і працедавці Ліґи Служби в Будинках, які причинились датками до Вашого Фонду Суспільної Опіки, проголошують, що Діяґностична Клініка готова служити Вам.

Довірений Фонд Суспільної Опіки був складений внаслідку добровільних колективних договорів між Дорадчою Радою Реальностей у справах робітничих зв'язків, членами Ліґи Служби в Будинках і Відділом 32-J БСЕІУ. Тепер ця клініка стає новим доказом діяльности н а ш о г о Фонду Суспільної Опіки, як наслідок дбайливого плянування на довгий час вперед.

Здоров'я наших членів було віддавна предметом нашої найбільшої турботи. Ця клініка виконуватиме своє надзвичайне завдання, яким є конечність медичної перевірки і спеціяльних лікарських послуг, які до цього часу були фінансово вище спроможностей більшости з-поміж нас. Тому, що Відділ 32-J складається у 98% з членства-жінок, важлива поміч в ділянці превентивної медицини буде уділювана у випадках т. зв. ПАП-перевірки. Жінки, що дадуть на це свою згоду, зможуть перевірювати, чи не загрожує їм пістряк матки. Пацієнтки вище 40 років зможуть п е р е вірювати стан свого серця кардіограмом.

У випадках, коли клінічний лікар вважатиме за потрібне або коли власний лікар пацієнта зголосить письмовий висок, пацієнт діставатиме спеціяльне насвітлювання р е н т ґ е н о м, включно з серіями Дж. Ай, серіями для жовчевого міхура, томограмами грудної клітки, рентґеновим н а с в і тлюванням печінки й жовчевого міхура, просвітлюванням лобини, шиї, хребта, рамен, ніг і ниркової миски. Пацієнти нижче 40 років діставатимуть перевірку кардіограмом, коли цього забажають.

Всі висліди медичних перевірок будуть вписані у довірочні архівні акти пацієнтів".

Н. Н.

Ґолдвотер про себе і Скрентона

Вашинґтон. — Преса аж тепер опублікувала вповні інтервю, яке був дав сенатор Ґолдвотер співробітникові німецького журналу „Дер Шпіґель". Преса вже писала, що Ґолдвотер сказав в цьому інтервю, що тепер виграв би вибори президент Джансон, а не він, але восени цього року Ґолдвотер зможе перемогти Джансона. В цьому інтервю Ґолдвотер заявляє, що він не зможе взяти Скрентона на віце - президентського кандидата, бо Скрентон особисто нападав у виборчій кампанії на Ґолдвотера і цим сам себе виключив від співпраці. Ґолдвотер казав, що він добре знає, яка це важка праця бути президентом ЗДА, але він все ж таки старається бути президентом цієї країни, хоч Джефферсон назвав президентуру „досконалою мізерією", бо він бачить що „Джансон зовсім не є краще підготований до президентури, як він, і як, можливо, тисячі інших людей в цій країні". Б. Ґолдвотер сказав, що він не вважає себе „за найкращу людину в Республіканській партії ані за найліпшого в ЗДА". Ґолдвотер казав, що він є політиком, який вирішив, що треба дати народові цієї країни висловитися. Коли нарід скаже „ні", то ніщо не зміниться, і ніщо не матиме втрати.

ТАРЗАН, ч. 5268. Він погоджується на посдинок.

Тарзан спокійно іґнорував об'ємистого ворога. — Я зробив виклик... Чи ви приймаєте?

Запанувала н а п р у ж е н а мовчанка, і очі всіх з очікуванням звернулися на велетня.

— Дуже добре! — ричав Циклоп. — Вкиньте цю свиню до в'язниці... Б и т и с я будемо завтра вранці!

Вступайте в члени УНСоюзу!